



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рж к 36/2014
24.11.2014. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Веска Крстајића и Милунке Цветковић, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Лазин, као записничарем, у поступку предлагача М.П., ради заштите права на суђење у разумном року, одлучујући о жалби предлагача М.П., изјављеној против решења Вишег суда у Јагодини Р4 К-6/14 од 05.09.2014.године, у седници већа одржаној дана 24.11.2014. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење Вишег суда у Јагодини Р4 К-6/14 од 05.09.2014.године и утврђује се да је предлагачу М.П. повређено право на суђење у разумном року у кривичном поступку пред Основним судом у Параћину у предмету 4К.бр.983/11.

ОДРЕЂУЈЕ СЕ примерена накнада предлагачу за повреду права на суђење у разумном року у износу од 10.000,00 динара, који износ ће му се исплатити из буџетских средстава Републике Србије опредељених за рад судова у року од 3 месеца, рачунајући од дана подношења захтева за исплату.

ОДБИЈА СЕ захтев предлагача за износ преко 10.000,00 динара до тражених 2.000 евра у динарској противвредности обрачунатој по средњем курсу Народне банке Републике Србије на дан исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ Република Србија да предлагачу М.П. на име трошкова поступка плати износ од 20.340,00 динара у року од 3 месеца.

Образложење

Решењем Вишег суда у Јагодини Р4 К-6/14 од 05.09.2014.године одбијен је захтев М.П. за заштиту права на суђење у разумном року, којим је тражио да суд утврди повреду права и досуди му примерену накнаду у висини од 2.000 евра и трошкове састава захтева у износу од 45.000,00 динара.

Против наведеног решења жалбу је изјавио предлагач М.П. због битне повреде одредаба кривичног поступка, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због повреде кривичног закона, са предлогом да Врховни касациони суд укине решење Вишег суда у Јагодини Р4 К-6/14 од 05.09.2014.године и предмет врати првостепеном суду на поновну одлуку или да

наведено решење преиначи и одлучи о захтеву предлагача, као и да предлагача ослободи плаћања судских такси за предлог, одлуку, жалбу и одлуку Врховног касационог суда.

Поступајући по жалби предлагача у смислу члана 86 Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ број 116/2008 ... 101/2013), Врховни касациони суд је прибавио списе предмета Основног суда у Параћину 4К.бр.983/11.

Одлучујући о изјављеној жалби предлагача М.П., на основу члана 86 став 3. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ број 116/2008, 104/2009, 101/2010, 31/2011, 78/2011, 101/2011 и 101/2013), Врховни касациони суд је одржао седницу већа, на којој је размотрио списе предмета и испитао побијано решење применом члана 386. у вези члана 402. Закона о парничном поступку, у вези члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку, на чију примену упућује члан 8в Закона о уређењу судова, па је нашао:

Жалба је основана.

Према члану 32. став 1. Устава Републике Србије свако има право да независтан, непристрастан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега.

Према члану 8в Закона о уређењу судова на поступак за заштиту права на суђење у разумном року и накнаде за повреду права на суђење у разумном року сходно се примењују одредбе Закона о ванпарничном поступку, а Закон о ванпарничном поступку у члану 30. став 2. прописује сходну примену Закона о парничном поступку, у оним областима које нису регулисане тим законом.

Члан 14. став 1. Законика о кривичном поступку прописује да је суд дужан да кривични поступак спроведе без одуговлачења и да онемогући сваку злоупотребу права усмерену на одуговлачење поступка.

Трајање кривичног поступка и појам разумног трајања судског поступка је релативна категорија која зависи од низа чинилаца које је потребно ценити у сваком појединачном случају према његовим специфичним околностима, а пре свега зависи од сложености чињеничних и правних питања у конкретном предмету, понашања странака, односно овде предлагача као странке у поступку, те понашања надлежних власти, односно судова који воде поступак и других државних органа који су укључени и који поступају у границама своје надлежности, као и значаја случаја за подносиоца захтева за заштиту права на суђење у разумном року, односно природе постављеног захтева, а што су све критеријуми који утичу на оцену дужине трајања поступка и одређују да ли је поступак окончан у оквиру разумног рока или није.

Увидом у списе предмета Основног суда у Параћину 4К.бр.983/11 утврђено је да је овде предлагач - оштећени као тужилац М.П., након одбачаја

кривичне пријаве од стране ОЈТ Параћин, благовремено преузео кривично гоњење подношењем Основном суду у Параћину дана 22.10.2011.године оптужног предлога против окривљеног В.Ј. због кривичног дела превара из члана 208. став 1. КЗ за догађај који се десио дана 03.04.2011.године. Главни претрес је заказан за дан 05.12.2011.године и у периоду од 05.12.2011.године до 05.05.2014.године заказивано је укупно 23 главна претреса, од којих 20 није одржано и то 7 пута због недоласка окривљеног који није био уредно позван, обзиром да му се позиви нису могли уручити како на суду познате адресе окривљеног у Ј. и Ћ., тако ни наредбама за лично достављање позива окривљеном преко ПУ Јагодина и ПС Ћуприја (05.12.2011.године, 17.01.2012.године, 21.02.2012.године, 27.03.2012.године, 23.04.2012.године, 29.05.2012.године и 07.06.2012.године), 11 пута због недоласка окривљеног или његових бранилаца који су били уредно позвани, с тим што се присуство окривљеног није могло обезбедити ни наредбама суда ПС Ћуприја за принудно довођење окривљеног, а из разлога што ПС Ћуприја није поступала по наредбама суда за принудно довођење окривљеног, те није обавестила суд о разлозима непоступања по наредбама суда или због чињенице да окривљени није пронађен на наведеној адреси (12.07.2012.године, 17.09.2012.године, 10.10.2012.године, 22.11.2012.године, 25.12.2012.године, 23.01.2013.године, 27.02.2013.године, 18.04.2013.године, 15.05.2013.године, 17.09.2013.године и 25.11.2013.године), а 2 пута главни претреси су одложени на молбу окривљеног, а уз сагласност оштећеног као тужиоца и његовог пуномоћника, због обећања окривљеног да постоји могућност договора са оштећеним као тужиоцем око исплате дугованог износа и остављања окривљеном примереног рока да дуговани износ плати оштећеном као тужиоцу (06.06.2013.године и 27.01.2014.године). Главни претреси заказани за дане 16.10.2013.године, 26.12.2013.године и 05.05.2014.године су одржани и Основни суд у Параћину је дана 05.05.2014.године донео пресуду 4К.бр.983/11 којом је окривљеног В.Ј. огласио кривим за кривично дело превара из члана 208. став 1. КЗ и изрекао му је условну осуду тако што му је утврдио казну затвора у трајању од 6 (шест) месеци и истовремено одредио да се ова казна неће извршити уколико окривљени у року од 1 (једне) године од правноснажности пресуде не учини ново кривично дело и уколико у року од 6 (шест) месеци од правноснажности пресуде оштећеном М.П. исплати износ од 382.328,40 динара на име противправно прибављене имовинске користи, те је окривљени обавезан и на плаћање оштећеном као тужиоцу и суду трошкова кривичног поступка. На наведену пресуду странке нису изјавиле жалбе и иста је постала правноснажна дана 11.07.2014.године.

У конкретном случају првостепени суд је у побијаном решењу правилно утврдио све чињенице и околности које су од значаја за одлучивање о захтеву предлагача М.П. за заштиту права на суђење у разумном року и правилно је навео да се у конкретном случају ради о предмету који чињенично није сложен и да није било нарочито сложених спорних чињеничних и правних питања које је требало расправити, те да сложеност чињеничних и правних питања није од утицаја на трајање предметног кривичног поступка, као и да је у поступању Основног суда у Параћину у овом предмету било пропуста који се огледају у томе што суд није водио довољно рачуна о процесној дисциплини странака, те им је дозвољавао да поступак одуговлаче несанкционисањем изостанка пре свега окривљеног и његових бранилаца са заказаних претреса. Међутим, по налажењу Врховног касационог суда, првостепени суд, приликом доношења одлуке да ли је

конкретни кривични поступак вођен у разумном року или није, напред наведене чињенице није правилно ценио и иако је утврдио постојање пропуста у поступању Основног суда у Параћину, извео је погрешан закључак да се трајање предметног кривичног поступка од 2011.године до данас не може сматрати неразумним и да у конкретном случају није повређено право предлагача на суђење у разумном року.

Наиме, имајући у виду целокупни период трајања кривичног поступка од дана 22.10.2011.године када је поднет оптужни предлог оштећеног као тужиоца, те имајући при томе у виду да се ради о предмету који чињенично и правно није уопште сложен, а што су критеријуми који, између осталих, утичу на оцену да ли је конкретан кривични поступак вођен у разумном року или није, то је, по налажењу Врховног касационог суда, очигледно да је разлог неоправдано дугог трајања првостепеног поступка то што Основни суд у Параћину није водио довољно рачуна о процесној дисциплини странака код изостанка окривљеног и његових бранилаца са заказаних претреса, а што је резултирало одлагањем - неодржавањем већег броја главних претреса и то 20. од укупно заказана 23. главна претреса, због чега је повређено право подносиоца захтева за заштиту права на суђење у разумном року, а на шта се основано указује жалбом предлагача.

С обзиром на напред наведено, Врховни касациони суд је утврдио да је подносиоцу жалбе неефикасним поступањем Основног суда у Параћину и органа унутрашњих послова повређено право на суђење у разумном року зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије, па је усвојио жалбу предлагача и сходно члану 401. тачка 3. ЗПП и члану 30. став 2. ЗВП, а у вези члана 8в Закона о уређењу судова, преиначио побијану одлуку и одлучио као у изреци решења.

Имајући у виду да је повређено право предлагача на суђење у разумном року, Врховни касациони суд је у ставу другом изреке овог решења одлучио да се предлагачу М.П. исплати примерена накнада од 10.000,00 динара из буџетских средстава Републике Србије опредељених за рад судова у року од 3 месеца рачунајући од дана подношења захтева за исплату, а сагласно одредби члана 8б Закона о уређењу судова којом је предвиђено да ако непосредно виши суд утврди да је захтев подносиоца основан може одредити примерену накнаду за повреду права на суђење у разумном року.

Врховни касациони суд сматра да је изречена мера због повреде права на суђење у разумном року адекватна околностима случаја и да ће се њоме постићи сврха заштите прописана члановима 8а и 8б Закона о уређењу судова.

Захтев предлагача за накнаду већу од досуђене је одбијен из разлога јер је досуђена накнада од 10.000,00 динара, по налажењу Врховног касационог суда, примерена сатисфакција предлагачу и у конкретном случају оствариће сврху која њоме треба да се постигне, а посебно имајући у виду чињеницу да је у међувремену, од подношења захтева предлагача за заштиту права на суђење у разумном року (уставна жалба) дана 24.04.2013.године па до доношења ожалбеног решења дана 05.09.2014.године, предметни кривични поступак окончан доношењем правноснажне пресуде и на тај начин је остварен један од циљева - убрзање поступка.

Предлагачу су досуђени трошкови поступка у укупном износу од 20.340,00 динара и то износ од 6.000,00 динара на име састава иницијалног акта и износ од 12.000,00 динара на име састава жалбе, а од стране пуномоћника - адвоката према адвокатској тарифи сагласно успеху у поступку, као и износ од 2.340,00 динара на име судске таксе (иницијални акт, одлука првостепеног суда, жалба и одлука другостепеног суда).

Са свега изложеног, Врховни касациони суд је на основу одредби члана 401. тачка 3. ЗПП и члана 30. став 2. ЗВП, а у вези члана 8в Закона о уређењу судова донео одлуку као у изреци.

**Записничар-саветник,
Снежана Лазин,с.р.**

**Председник већа-судија,
Невенка Важић,с.р.**